

Πλίνιος ο Πρεσβύτερος, Λεβίδης ο νεώτερος

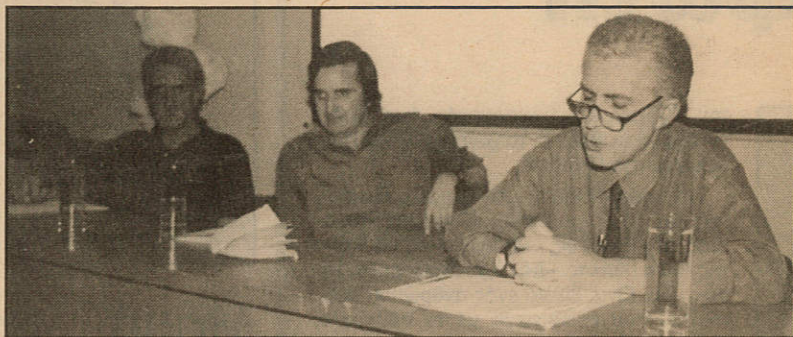
Μια σημαντική έκδοση για την αρχαία ελληνική ζωγραφική

Ναι, είναι εκδοτικό γεγονός η κυκλοφορία από την «Αγρα» του 35ου Βιβλίου της «Φυσικής Ιστορίας» του Πλινίου του Πρεσβυτέρου. Είναι γεγονός, διότι κρατάμε στα χέρια μας την βίβλο της αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής. Ο ζωγράφος Αλέκος Λεβίδης έκανε την δουλειά του με το παραπάνω. Δεν αρκέστηκε να μεταφράσει απλώς το λατινικό κείμενο, στηριζόμενος στις γνώσεις του χαλκέντερου Τάσου Ρούσσου.

Εβαλε στόχο - και τον πέτυχε - να μας παρουσιάσει έναν πλήρη οδηγό, δηλαδή, μια έκδοση, που να μας οδηγεί από το χέρι στις κατακτήσεις της αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής.

Μύηση στην αρχαιότητα

Πώς επιτυγχάνεται αυτή η μύηση; Παράτιθενται αποσπάσματα όλων των εξεχόντων συγγραφέων και σχολιαστών

Γιάννης Σακελλαράκης, Σταύρος Πετσόπουλος και Αλέκος Λεβίδης παρουσιάζοντας το έργο του Πλινίου του Πρεσβυτέρου

της αρχαιότητας. Καταχωρούνται οι απόψεις παλαιότερων και νεότερων σχολιαστών, πάνω σε θέματα ιστορίας, τέχνης, τεχνικής και ορολογίας. Στο επίμετρο, τέλος, φιλοξενείται ένα κείμενο του **Γιάννη Τσαρούχη**, κατατίθεται η γνώση του **Μπρούνο** για τα υλικά της ζωγραφικής και οι **επιστολές του Πλινίου του Νεότερου** (ανιψιός και υιός εξ υιοθεσίας του Πλινίου του Πρεσβυτέρου), οι οποίες ζωντανεύουν τον βίο του λατινικού συγγραφέα.

Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά: ο αναγνώστης μπορεί να αναζητήσει την

πορεία της αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής, ξεφυλλίζοντας ένα ένθετο εξήντα τεσσάρων σελίδων με φωτογραφίες έργων της αρχαιότητας.

Η παρουσίαση του βιβλίου έγινε στο φυσικό του χώρο, στην αίθουσα Παντελής Πρεβελάκη της Σχολής Καλών Τεχνών της Αθήνας. Το κοινό, το οποίο την παρακολούθησε ήταν αναμενόμενο: φοιτητές της Σχολής Καλών Τεχνών (προεξάρχοντας του πρύτανη Νίκου Κεσσανλή), εικαστικοί, κριτικοί, αλλά και άνθρωποι από άλλες τέχνες, όπως ο Λευτέρης Βογιατζής, ο οποίος έχει συ-

νταχθεί με τον Λεβίδη στο θέατρο.

Στον χώρο, όμως, που διδάσκεται η ζωγραφική... δεν διδάσκεται η αρχαία ελληνική ζωγραφική: «Το θεωρώ λυπηρό», σχολίασε ο Αλέκος Λεβίδης. Η συνάντησή του με το κείμενο του Πλινίου ήταν, κυρίως, μία πράξη γνωριμίας με την ελληνική παράδοση: «Δεν ξεχνώ, ότι οι πρώτες σπίθες ενδιαφέροντος για το θέμα οφείλονται στην ανάγκη να γνωρίσω την ζωγραφική μου παράδοση σαν μία πράξη αυτογνωσίας. Είσαι πιστεύω πιο ελεύθερος, όταν ξέρεις ποιος είσαι».

«Ζωγραφική δίψα»

Πώς εργάστηκε; Σε ποιους απευθύνεται; Τι διδάγματα απεκόμισε, ολοκληρώνοντας το εγχείρημα; «Εσκυψα πάνω σ' αυτό το κείμενο παρακινήμένος από μία καθαρά ζωγραφική δίψα. Η ενασχόλησή μου με τον Πλίνιο ήταν για μένα μία ευτυχημένη και εύφορος περίοδος μαθητείας που καμιά φορά άγγιζε τα όρια της μύησης. Νομίζω πως έκανα μια δουλειά για ζωγράφους. Μια από τις ουσιώδεις απολαβές που είχα από την σχέση μου με τον Πλίνιο είναι, ότι έμαθα να βλέπω την αρχαία ζωγραφική».

Ο Γιάννης Τσαρούχης στο κείμενο του επιμέτρου θέτει ως αίτημα: να συ-

νταχθεί ένα χρονικό της αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής, καμωμένης όμως από ζωγράφους. Ο Αλέκος Λεβίδης σεβάστηκε αυτό το αίτημα: «Δεν νομίζω ότι καλύψαμε τις προσδοκίες του. Ίσως κάναμε ένα βήμα».

Αν ο ζωγράφος μίλησε σεμνά για το εγχείρημά του, ο αρχαιολόγος Γιάννης Σακελλαράκης το υπερθεμάτισε: «Νομίζω πως η αρετή του βιβλίου δεν είναι τόσο η τιθάσευση τόσης συσσωρευμένης γνώσης και απόψεων, αλλά περισσότερο το ξεδιάλεγμα, η ξεκάθαρη διατύπωσή τους και μάλιστα με το χέρι ενός ατόμου που οδεύει στον μακρόκοσμο της αυτογνωσίας, δηλαδή το χέρι ενός έλληνα καλλιτέχνη».

Επαινος ήταν και το κείμενο του απουσιάζοντος ακαδημαϊκού Παναγιώτη Τέτοση, που διάβασε η φιλόλογος Αλόη Σιδέρη, η οποία μετέφρασε πολλά αποσπάσματα αρχαίων σχολιαστών. Δεν φειδωλεύτηκε τους χαρακτηρισμούς: θσαυρός, άθλος, δωρεά. Μπορούν όμως αυτοί οι χαρακτηρισμοί να «περιγράψουν» το εγχείρημα; Ασφαλώς και όχι: «Η δεκαετής πνευματική κατάθεση του επίμονου συναδέλφου εξαργώνεται με το ευχαριστώ και τον έπαινο».

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ